

ברירת מחדל

יואב וינפלד

אוצרת: אורית מור

דלת המעלית נפתחת ונסגרת, חושפת את קרביה פעם אחר פעם בקצב קבוע. אין זו דלת המעלית הנמצאת בחלל הלובי ומשמשת את דיירי הבניין, כי אם הקרנת וידיאו שלה על הקיר. הדלת המוקרנת מייצגת את זו הממשית ומוצבת בסמוך לה, אך מדגימה שיבוש - תנועה אינסופית וחסרת תוחלת של פתיחה וסגירה, כשבכל פעם שהדלת נפתחת אור ניאון נפלט ממנה.

כמו פירומן המוקסם מאש, יואב וינפלד נמשך אל ההתזה, הירייה, הבזק האור ומכת הפטיש, שאין להפרידם מן האמצעים המשמשים להפקתם, גם אם אלה לא בהכרח נועדו לכך: כלי עבודה, מכשירים טכנולוגיים או אברי גוף. לעיתים קרובות, הפרקטיקה של האמן חושפת את תהליכי היצירה, כמו בהצבת המקרן כחלק מהקרנת הדימוי, או שיש בה עיסוק בנושאים המדגימים אופני ייצור של דימויים - כמו הקרנה של חריכת נייר באמצעות זכוכית מגדלת. אלא שתקלה, או ברירת מחדל שלא פועלת, מסיטה את הפעולה והיא מסתיימת באופן בלתי מתוכנן, ובכל זאת מותירה את חותמה.

כך, למשל, בתערוכה הקבוצתית "קוד נגד קוד" במוזיאון תל אביב לאמנות (אוצרת: אורית הדר, נובמבר 2018 - מרץ 2019), הציג וינפלד את העבודה No Signal. במרכז החלל הוצב מקרן, שנראה שאינו פועל כהלכה, והקרין את המילים No Signal באור כחול, שחלף במהירות על פני הקיר שהיו תלויים עליו שני רשומים: של מכונת זירוקס וכספומט. על אף אובדן כושר התפקוד של כל החלקים המרכיבים את המיצב, המשיך המופע והזהיר באור, תנועה וצליל.

בעבודה Loading המוצגת בלובי ממושיך וינפלד אותו מהלך. מקרן וידיאו המונח על רצפת הגלריה מקרין אות מוכר - קו מעגלי מואר מסתובב ללא הפסק - וממחיש את המאמץ לבצע משימה פשוטה: להתחבר למקור חיצוני כלשהו. אך הדימוי המיוחל לא מופיע, וכך האובייקט - המקרן עצמו - והאייקון המוקרן הופכים למופע המאיר בהיפוך אירוני את אוזלת היד של האמן, שאיבד את הדימוי. בעבודת נוספת, זכוכית מגדלת, וינפלד משלב פרקטיקות שונות. על הקיר תלוי תצלום הלקוח מפרסומת של פקיד שירות לקוחות החובש על ראשו אוזניות עם דיבורית. וידיאו של נייר הנחרך באמצעות זכוכית מגדלת מוקרן על התצלום, והמקרן עצמו ניצב על כיסא משרדי הדומה לזה שמשמש את הפקיד. נראה כי התפקודיות המיומנת של הפקיד הייצוגי, שהמכשיר נראה כמו חלק מגופו, מתחלפת בהתפוררות איטית. באמצעות זכוכית מגדלת, שגם היא חלק מהיד, נעשית פעולה של סימון מחדש, גמלונית אמנם אך מרהיבה. האם גם האמן התפוגג והשאיר אחריו את המקרן על המושב?

כמו המיצבים המכניים שלו, נטולי יד אדם, כך גם הציורים של וינפלד מתארים מחוות פרפורמטיביות הנוצרות בפרץ אחד, והם מצוירים באמצעות כלים מכניים כמו מכחול-אוויר או שבלונה המכתימה את הנייר הלבן. כלי עבודה, מכשירים, אברי גוף או שילוב שלהם מצוירים ללא פרטים מיותרים, פולטים, דופקים, משפריצים או מבזיקים אור. ברבות מהעבודות יש דימוי אחד ברור, סכמטי, מונוכרומטי, מודפס או מותז, היוצר כתמינות ערפילית וגרפית המזכירה ציור רחוב מהיר. בדומה לאופי המגושם של המחוות הציוריות, הנוצרות באמצעים מכניים המקשים על השליטה, כך גם המצבים בציורים מתארים פעולות מנותקות מהקשר, המשאירות סימן גולמי שהוא תוצאת לוואי של הפעולה "המקורית": למשל, מטחנת בשר אפרפרה פולטת גוש בשר טחון בצבע אדום בוהק; או ראש המאופיין במעט מאוד פרטים מגיר מפיו מפל דיו שחור.

בעבודותיו מנסח וינפלד באופן מטפורי ובהומור את הפרקטיקה האמנותית שלו: פעולה הנעשית מתוך דחף, הסוטה מהדרך הראשית, על סף קריסה פנימה; מחווה אמנותית הנעשית מתוך מעין ברירת מחדל (באופן מילולי) ומותירה את עקבותיה בדמות קו, כתם או אלומת אור. זהו רגע של הכרה המזמן שתיקה, ריקנות זרה; רגע המהדהד שיטוט במרחבים לא מוכרים הנמוגים לאיטם.

הלובי מקום לאמנות

מאי 2020